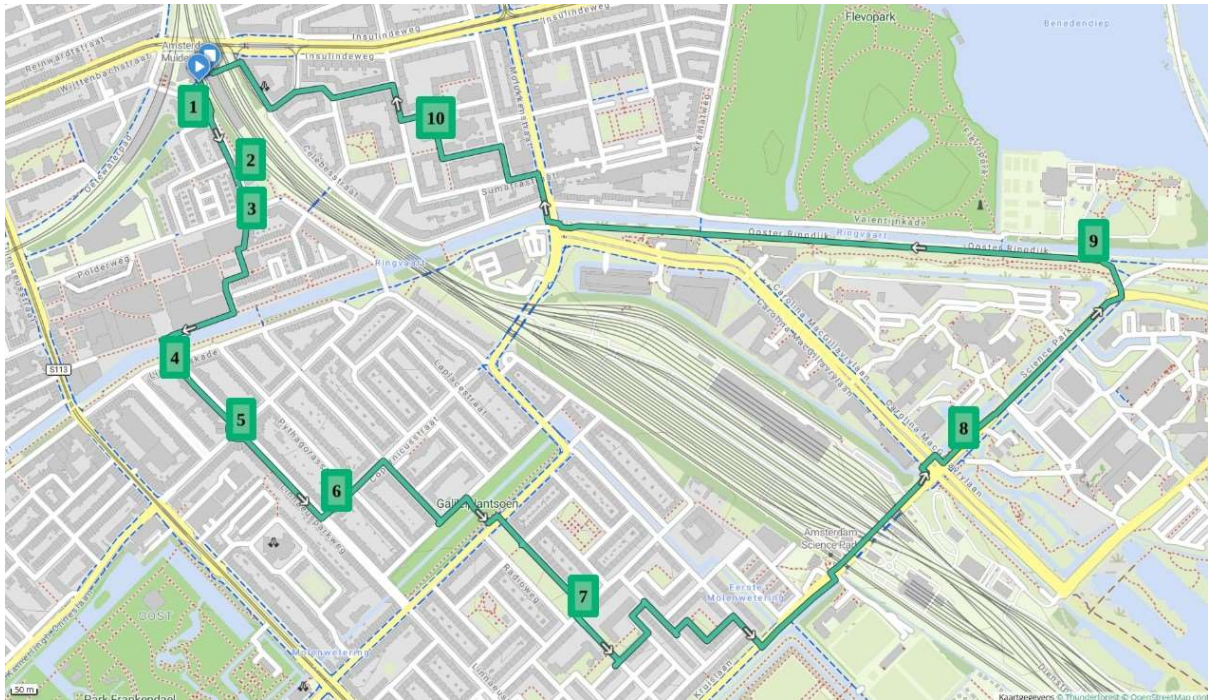


3. De Watergraafsmeer Amsterdam Oost



Korte beschrijving

Deze wandeling van een kleine 5 kilometer start bij het Muiderpoortstation. We verkennen onderweg de oude Tuinwijk en de nieuwe Oostpoort. Vanaf de Ringdijk dalen we af in de Watergraafsmeer. Hier vind je achter elkaar drie groeiringen van de stad, met achtereenvolgens Nederlandse Art Nouveau, de Amsterdamse school en de na-oorlogse functionalistische bouwstijl. Onder de spoordijk door komen we in Science Park, de universitaire campus voor natuurwetenschappen. Via de Ringdijk en de Indische Buurt keren we weer terug naar het Muiderpoortstation.

Halte Muiderpoort:

Tram 1 (De Aker -Muiderpoortstation)

Tram 14 (Centraal Station – Muiderpoortstation – Javaplein)

Bus 37 (Station Noord – Station Muiderpoort – Amstelstation)

Bus 40 (Station Muiderpoort – Station Science Park – Amstelstation)

Bus 22 (Station Sloterdijk – Centraal Station – Station Muiderpoort)

Bus 245 (Schiphol – Amstelstation – Station Muiderpoort – Station Noord)

1

Het was misschien even zoeken, want het Muiderpoortstation is niet vanaf de doorgaande weg te benaderen, maar alleen via een binnenhof. Het gebouw is, net als het Amstelstation, getekend door de architect Herman Schelling (1888 – 1878), die zijn leven lang in dienst was van de NS en haar voorgangers. Het station werd in 1939 in gebruik genomen.



Twee jaar later werden vanuit dit nieuwe station in WOII veel Joodse Amsterdammers naar Westerbork getransporteerd. Ter herinnering daaraan staat op het pleintje een plaquette.

We lopen langs de talud en passeren het Mirrorgebouw.

2

We komen nu langs de spoordijk in een piepklein buurtje dat Tuinwijk heet. Je bent gezegend als je hier in zo'n kleinschalig, rustig buurtje mag wonen. Maar bij de gemeente kregen ambtenaren ideeën voor een duurzame wijk, met hogere dichtheden, zo vlak bij een station. Voorlopig zijn deze ideeën in de koelkast gezet.

We steken we Polderweg over.

3

Vroeger heette dit stuk stad de Polderwegbuurt. Het was een lekker rommeltje met restanten van de Ooster Gasfabriek. Tussen 2010 en 2015 is hier nieuwbouw gepleegd naar een plan van Sjoerd Soeters. Soeters is ook bekend van Mariënborg in Nijmegen en de vernieuwing rond het station van Zaandam, met z'n, groene, quasi houten geveltjes.



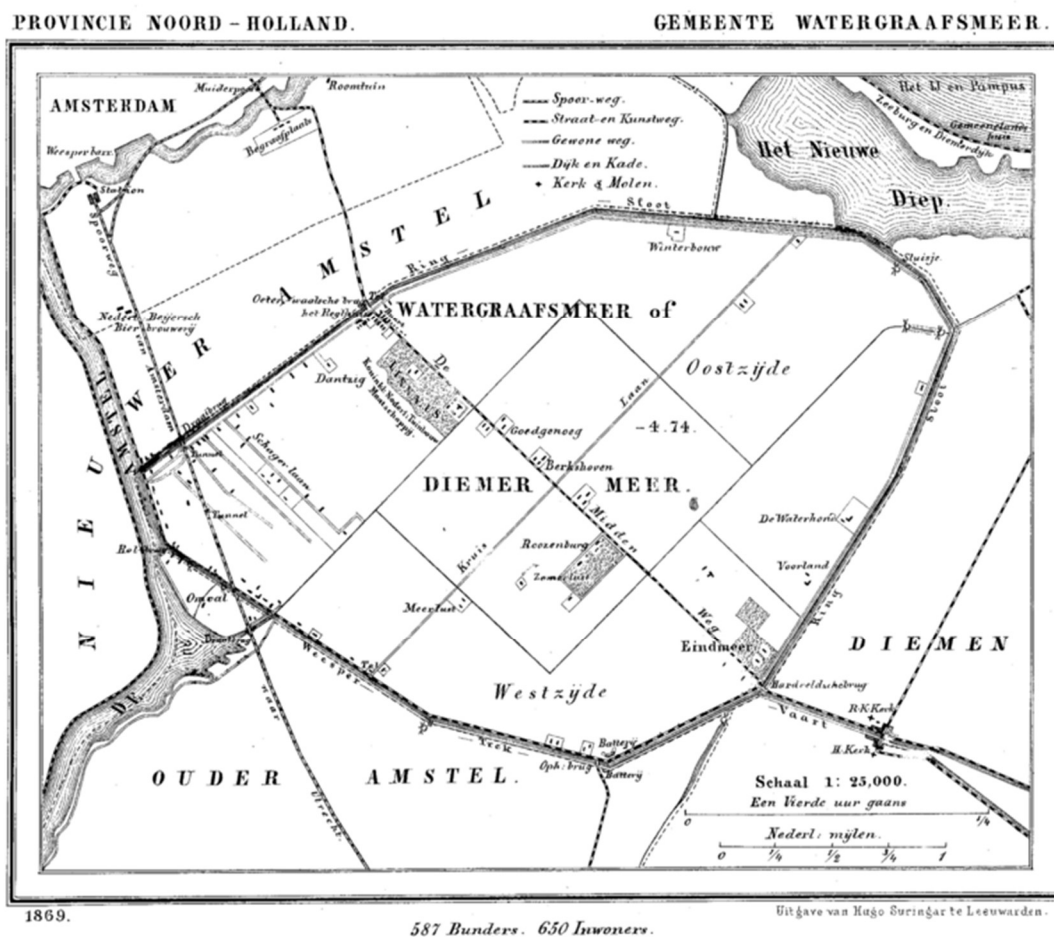
Oostpoort is gebouwd rondom de machinegebouwen van de gasfabriek. De

nieuwe buurt kenmerkt zich door stedelijke kleinschaligheid, veel winkels en nauwe, kromme straten. Aan de noordzijde staan een sporthal en een muzieklaboratorium. Gezien de levendigheid op straat is het een succes.

We wandelen het Dulcie Septemberpad in, vernoemd naar een Anti-apartheidsactivist.

We gaan linksaf, de Waldenlaan in en volgen die 150 meter. Dan slaan we links af en lopen voor het stadsdeelkantoor Oost langs naar de Oranje Vrijstaatkade. We staan nu aan de Ringvaart, die van de Amstel naar het Amsterdam-Rijnkanaal loopt.

We nemen het bruggetje rechts, steken de Linneuskade over en duiken de Watergraafsmeer in.



4

De Watergraafsmeer is in 1629 ingepolderd. Als je vanaf de Linneuskade zuidwaarts loopt dan daal je duidelijk enkele meters af. De polder was eeuwenlang leeg op een enkele boerderij en een buitenhuis na. Tot 1921 was Watergraafsmeer een zelfstandige gemeente.

Je kunt de groei van de wijk aan de bouwstijlen aflezen: de eerste groeiring is de Linneusparkbuurt met de elegante herenhuizen van rond 1900; daarna komen de riante Amsterdamse School woningen uit de jaren 1920 en dan Tuinstad Middenmeer uit de jaren 1950.

5

Rond 1900 was in Europa de Jugendstil of Art Nouveau in zwang. Dat leverde fraaie architectuur op met vloeiende lijnen, ronde ramen met glas in lood, soms met bloemmotieven, en verschillende kleuren geglazuurd baksteen. Ook in Amsterdam kom je die stijl her en der tegen. Hier in de Linneusparkbuurt zie je leuke voorbeelden van Nederlandse Jugendstil. Bekijk de voordeuren maar stuk voor stuk. De architecten zijn helaas onbekend.

Na 250 meter slaan we links de Copernicusstraat in.

6

We zijn nu opeens in de Amsterdamse Schoolstijl beland. De woningen hier zijn in de jaren 1920 gebouwd, en hebben een strakke vormgeving: in plaats van de organische vormen van de Art Nouveau zie je geometrische vormen, hoeken, cilinders, vlakken, horizontalen en vertikalen, het baksteen is donker en monochroom veel baksteen en de ramen zijn relatief klein, met ingenieuze indelingen. Het zijn geen afzonderlijke huizen maar een heel blok in één. De stijl gaat richting Art Deco. Ergens lijken ze op machines.

We staan voor een blok van J.F. Staal, royale appartementen voor de middenklasse. Dezelfde Staal ontwierp later de Wolkenkrabber aan het Victorieplein (1939), met veel glas en staal.

We nemen de tweede weg rechts, de Mr. P.N. Arntzeniusweg. Bij het Galileïplantsoen gaan we rechts en steken de waterpartij over. We steken de weg over en vervolgen onze wandeling op de Radioweg. Als we doorlopen stuiten we op de Johannes van der Waalsstraat.

7

Nu komen we aan bij Tuinstad Middenmeer. De buurt is in de jaren 1950 gebouwd door een commerciële projectontwikkelaar, en niet door woningbouwvereniging of het Stedelijk Woningbedrijf. De architecten waren Piet Zanstra (bekend van het geslaagde gebouw Aurora, aan het begin van de Overtoom, en het gesloopte Maupoleum) en J. van Schaik. Middenmeer is gebouwd volgens de principes van de moderne stedenbouw.

De 31 blokken, met een hoek- of een lijnvorm, zijn zo geplaatst dat elke woning veel licht binnenkrijgt en er frisse lucht door de straten en open hoven kan waaien. De brede stoepen en grasveldjes nodigen uit om te spelen. De architectonische stijl is



sober functionalisme: eenvormigheid, grote ramend met simpele indelingen, gevels met weinig reliëf. Maar soms zijn er versieringen te ontdekken, zoals de gevelstenen boven de entrees in sommige blokken. Misschien ontdek je meer esthetische elementen.

Op een oppervlakte van zo'n 17 hectare staan 1200 woningen.

We gaan even naar rechts en houden links de Radioweg aan. Bij de Avogadrostraat gaan we linksaf. Op het einde gaan we rechtdoor het voetpad op en onder het gebouw door. Dan gaan we zigzaggend verder, rechts door de Marconistraat, links door de Mendelhof en rechts door de Max Planckstraat. We komen uit op de Kruislaan. Hier gaan we linksaf. Achter ons ligt de Jaap Edenbaan, voor ons het spoor en daarachter het Science Park.

Bus 40 (Station Muiderpoort – Station Science Park – Amstelstation) Halte Station Science Park



Het Science Park is de natuurwetenschappelijke campus van de Universiteit van Amsterdam. In het eerste decennium van de 21^{ste} eeuw groeide de campus rond een paar faculteiten. Er kwamen studentenwoningen bij. Het gebied lijkt zonder plan ontwikkeld te zijn, met gebouwen los over het terrein gestrooid.

Rechts zie je nog een oude boerderij, die tegenwoordig dienstdoet als café-restaurant: Polder. Rechts daarvan is Anna's Tuin, een ruige en eetbare tuin, zeer aan te bevelen. Een wandeling door de tuin is facultatief en een kilometer langer.

Links springt meteen het Amsterdam College Center in het oog. Het gebouw van de bachelor opleiding in de Liberal Arts is een ontwerp van Mecanoo / Francine Houben. De gevel is van Cor-Ten staal. Even opgezocht op Wikipedia: *Cortenstaal* is een metaallegering, bestaande uit ijzer waaraan koper, fosfor, silicium, nikkel en chroom zijn toegevoegd. Het is weervast staal en het heeft een typische, bruine roestkleur.

We houden de Science Parklaan aan en wandelen door tot we weer aan de Ringdijk komen. Daar gaan we rechts.

9 De Ringdijk is het verlengde van de Linneuskade en een belangrijke fietsroute naar IJburg. Eind 20ste eeuw was dit nog echt buitengebied, nu staan er een stuk of wat buitenproportioneel grote woongebouwen aan. Als eerste komen we de Kea-toren tegen, ruim 150 vrij-sectorhuurwoningen, opgeleverd in 2016. Samos, ook wel de Tweeling genoemd, is opgeleverd in 2012, een complex met 87 woningen, bekleed met Braziliaanse leistenen. Milos tenslotte ligt onder aan de dijk, met 108 woningen en een geluidswerende huid van glaspanelen als de facetten van een prisma.



We lopen door tot de Molukkenstraat. Daar steken we rechts de brug over en zigzaggen tot slot door een stukje Indische Buurt. We gaan links de Sumatrastraat in, rechtsaf de Halmaheirastraat in, links de Batjanstraat.

10 We komen langs een restant van het rijke Roomse leven, de Gerardus Majellakerk uit 1926. Het is een heel complex dat ooit een pastorie, een patronaat, een jongens- en een meisjesschool en een zusterhuis bevatte. Nu is in de kerk de concertzaal annex oefenruimte van het Nederlands Philharmonisch Orkest gevestigd. Op de hoek zit trouwens een leuk restaurant, [Elixer](#), met veel plek.

We lopen voor de kerk langs, gaan even verderop naar links en dan rechts de Sumatrastraat in en links de Palembangstraat in.

Dan lopen we iets rechts het Minahassaparkje in en komen terecht op de Celebesstraat. Als we die rechts inslaan vinden we links de onderdoorgang van het Muiderpoortstation en komen we uit op het pleintje waar onze wandeling begon.

Halte Muiderpoort:

Tram 1 (De Aker -Muiderpoortstation)

Tram 14 (Centraal Station – Muiderpoortstation – Javaplein)

Bus 37 (Station Noord – Station Muiderpoort – Amstelstation)

Bus 40 (Station Muiderpoort – Station Science Park – Amstelstation)

Bus 22 (Station Sloterdijk – Centraal Station – Station Muiderpoort)

Bus 245 (Schiphol – Amstelstation – Station Muiderpoort – Station Noord)